

BLUMENTÁL

Ročník XXV

Číslo 3

Marec 2014

ĽUDIA KNIHY

Už zostáva len hrstka kňazov, ktorí absolvovali prípravu na kňazstvo v bratislavskom seminári v ťažkých vojnových a povojnových rokoch. Medzi predstavenými v službe špirituála v tej dobe bol Dr. Izidor Holovič. Na neho sa viaže úsmevná spomienka jedného z vtedajších bohoslovcov, ako vraj v jednom príhovore ku kandidátom na kňazstvo krátko pred ich ordinovaním im kládol na srdce dve veci: „Počul som, že niektorí z vás by chceli ísť po vysviacke pôsobiť ako misionári do Afriky. Kocurice – to bude tvoja misia! (pozn: vtedy malá dedinka, dnes už súčasť Piešťan). A ďalej som počul, že niektorí z vás by chceli písať nejaké knihy. Zapamätajte si, chlapci, že všetko, čo je múdre a stojí za zmienku, ľudia už napísali!“ Hoci tieto rady boli trochu svojrázne, ale bolo v nich čosi, čo stojí za zváženie.

Nedávno sme mali možnosť vidieť dokumentárny film o pastorácii kňaza Mariána Kufu, ktorá zahŕňa aj Rómov. Možno dnes by spomínaný špirituál nehovoril ani o Afrike, ani o úsmevne znejúcej dedinke Kocurice, ale: „Žákovec, to bude tvoja misia!“ A mohli by sme doplniť akúkoľvek lokalitu, Blumentál nevynímajúc, a všade by sme našli vhodné misijné pôsobisko. Ale lokálne potreby nás nemôžu obrať o globálnejší pohľad na katolícky univerzalizmus a misijné zameranie Cirkvi na celý svet. Veď aj v r. 863 mohol byzantský cisár alebo carihradský patriarcha povedať svätým Cyrilovi a Metodovi: „Nikam nechodte! Konštantínopol alebo aj váš rodný Solún je pre vás dostatočnou misiou.“ A naši predkovia na Veľkej Morave by ani netušili, o čo zostanú ochudobnení duchovne, kultúrne aj historicky.

Aj tá druhá inštrukcia spomínaného špirituála – o knihách, má čosi v sebe. Neraz sa stáva, že niekto napíše knihu len preto, aby vykázal publikačnú činnosť alebo naplnil svoje osobné ambície. A pritom už dopredu svojim obsahom je tá kniha určená na to, aby zapadla prachom. (Ale ešte horšia je taká situácia, keď sa nejaké plytké dielo vďaka masívnej reklame a propagande stane bestsellerom.) Odhliadnuc od zvláštnych motívov, keď sa niekto snaží písať alebo hovoriť aj vtedy, keď nemá čo (múdre) povedať, a aj napriek tomu, že veľa neskutočne múdreho bolo naozaj povedané alebo napísané v dávnej aj nedávnej minulosti, každá – teda aj naša generácia sa musí v reflexii vracieť k múdrosti predchádzajúcich generácií a jej veľikánov a hľadať, znova objavovať a aplikovať múdrosť aj v zameraní na prítomnosť a budúcnosť.

Aj v duchovnej oblasti a v náboženskej literatúre sú veľkým obohatením pre nás diela tak antických filozofov a stredovekých teológov, ako aj súčasných mysliteľov. Za všetkých spomeňme „záračné dieťa teológie“ – kardinála Ratzingera, dnes emeritného pápeža Benedikta XVI. Pri čítaní jeho kníh ani trochu nemáme dojem, že všetko múdre, čo stojí za reč, už bolo dávno napísané. Naopak, vidno, ako kultivované a svetlom viery formované myslenie, vyjadrené aj písmom a knižne, dokáže byť skutočnou a dlhodobou inšpiráciou, nie iba krátkodobým bestsellerom.

V našej vlasti sme v januári oslávili životné jubileum – 90. narodeniny kardinála Jána Chryzostoma Korca, jednej z najväčších osobností novodobých cirkevných a národných dejín, ktorý je zároveň služobne najstarším katolíckym biskupom na svete. Väčšina z nás pozná jeho pohnuté životné osudy aj vďaka jeho autobiografii *Od barbarskej noci I*. Rád by som však poukázal aj na iný, veľmi dôležitý rozmer jeho života – jeho literárnu tvorbu. Udivujúca je už skutočnosť, že jeho spisovateľská aktivita zahŕňa takmer osemdesiat knižných titulov, a k tomu články v kultúrnych a náboženských periodikách a diela, ktoré vyšli samizdatom. Okrem diel, ktoré vyšli po *Nežnej revolúcii* na Slovensku najmä vďaka vydavateľstvu *Lúč*, boli sme okrem samizdatu vďační aj vydavateľstvám zo zahraničia. Sú to: jezuitská *Dobrá kniha*, ktorá v tom čase sídlila v kanadskom meste Cambridge a vydavateľstvo *Slovenského ústavu svätých Cyrila a Metoda* v Ríme, ktoré nám neľahkým spôsobom sprostredkúvali jeho diela. Chcel by som poukazať na pár myšlienok z troch jeho diel. Ešte v čase totality pre mnohých laikov, ale aj bohoslovcov a kňazov bola súčasťou ich duchovnej „výživy“ knižka *Ježiš zďaleka a zblízka* (Dobrá kniha 1981). Ako refrén sa v nej opakuje otázka: **Kto je Ježiš?** Nekatolíckych teológov, možno aj kvôli určitým predsudkom, občas udiví, aká je pre nás katolíkov podstatná osoba Ježiša Krista. Nie je to len v prípade slávnej trilógie *Ježiš Nazaretský* od Benedikta XVI. Aj kardinál Korec po tom, ako analyzuje svedectvá o Kristovi – pohľad histórie, evanjelistov, apoštola Pavla a svedectvo Cirkvi, ako aj to, čo hovorí Kristus o sebe samom, napokon tvrdí: „Ježiš žijúci v Cirkvi je nádejou sveta“. A v inom diele – *Úvahy o človeku I* sa stáva refrénom otázka: **Kto je človek?** „Človek je hmota i duch. To ho robí najzáhadnejšou bytosťou tohto sveta.“ A vo svojich ďalších úvahách poukazuje na to, ako človek aj napriek svojej ohraničenosti prekonáva seba a „smeruje k Bytiu vôbec, k plnému bytiu, k Absolútnu... A toto Absolútne bytie je Boh“.

Nezostáva však pri človeku len ako jednotlivcovi, ktorému viera otvára nové dimen-

(Dokončenie na s. 7)

Stretnutie s Ježišom na križovej ceste

*S Ježišom na križovej ceste
sa stretá Božia Matička,
to v duši svojej križ nám nesie,
v jej srdci zas meč sa blýska.*

*Ó, aký bôľ má, nepovedzte,
krvavá bôľu kolíska.
S Ježišom na križovej ceste
sa stretá Božia Matička.*

*Krvavá daň v tom svätom meste,
Božieho Syna sídliska,
proti nemu zaťaté päste.
S Ježišom na križovej ceste
sa stretá Božia Matička.*

Ukrižovanie Ježišovo

*Syn Boží visí na križi,
Mať jeho pod ním ruky spína.
Nemožno viacej ponižiť
Matičku Božiu i jej Syna.*

*Syn Boží visí, čia to vina?
Lásky to Božej obrysy.
Mať jeho v bolestiach sa zvíja
a ruky svoje k nemu spína.
Syn Boží visí na križi.*

*Syn jej sa týči vo výši,
do srdca Matky meč sa vrýva.
Syn Boží visí na križi.
Mať jeho pod ním ruky spína.*

Svetoslav Veigl: Sedembolestná,
*pokračovanie z predchádzajúceho čísla –
Modlitebník Sedembolestná*

OD FAŠIANGOV AŽ PO VEĽKÚ NOC

„...fašiangy, Turíce, Veľká noc bude...“, tak sa spieva v jednej slovenskej ľudovej piesni. Pieseň nie je náboženská, ale vyjadruje určité skúsenosti, či prax zo života ľudí od začatia fašiangov až po Turíce. Keď si vezmeme, o aké obdobie ide, zistíme, že je to dosť dlhý čas na to, aby ho človek nechal len tak minúť. Mimochodom, obdobia od fašiangov až po Turíce, teda Pôst, Veľkonočné sviatky a Turíce sú v kresťanskom kalendári najväčšími kresťanskými sláveniami s najvýraznejším posolstvom pre život kresťanov.

Fašiangy

Fašiangy sú pozostatkom starorímskych Saturnálií, čo bola slávnosť Saturna, staroitalského boha roľníctva a konávala sa v decembri. K tomu sa pripája slávnosť Bakcha, boha jedla a pitiatiky. Išlo vlastne o bezuzdnú zábavu bez slušnosti a miery, kde sa všetko mohlo a tolerovalo – robiť nemravnosti, opiť sa i najesť, až bolo človeku zle. Išlo o typické pohanské oslavy a správanie. V súčasnosti sú fašiangy novodobým obdobím zábavy, a je dobré, že už nie zvrhlejšie. Dnes je to pomenovanie obdobia medzi sviatkom Krstu Krista Pána (teda nedeľou po Zjavení Pána, ktorou sa končí Vianočné obdobie) a Popolcovou stredou (ktorej dátum je pohyblivý podľa slávenia Veľkonočnej nedele, a ktorou sa začína Pôstne predveľkonočné obdobie). Slovenský pojem fašiangy pochádza z nemeckého *Fastnacht* (noc pred začiatkom pôstu), čo sa v rakúskych oblastiach vyslovuje *Fasching*. V češtine majú výraz *masopust* – obdobie pred pôstom od mäsa. Tieto pomenovania vyjadrujú hojnosť, ktorá je pred obdobím zriekania sa. Je to teda čas sobášov a svadobných hostín, čas zakáľáčiek prasiat, čas hodovania, hojného jedenia, a to, samozrejme, so zábavou a tancami. Je to obdobie ľudskej radosťi a štedrosti i voči sebe i voči druhým, ktorých pozývame a hostíme.

Pre fašiangové dni existuje v talianskych i španielskych oblastiach pomenovanie *Carnevale*. Je to pomenovanie obdobia predtým, ako dáme carne vale = mäso preč (mäsu zbohom).

U nás pomenovaním *karneval* nazývame zábavu a ples s maskami, ináč aj maškarný ples. Samotný *ples* je zas zábava spojená iba s tancom, bez masiek, ten ľudovo voláme aj *bál*.

Toto zvláštne obdobie nepatrí do náboženského liturgického kalendára, je to občianske obdobie. No i to máme, podľa povzbudenia pápeža Benedikta XVI., preduchovníť. Dá sa povedať, že fašiangy sú dni, keď máme tvoriť spoločenstvo a zúčastňovať sa i spoločenských stretnutí, lebo v pôstnom období sa máme utiahnuť, prehodnocovať svoj život a byť skôr v samote s Bohom premýšľajúc, čo Pán pre nás z lásky na Golgote urobil. A tak tento čas zábav, humoru, tanca i pohostenia má upevniť ľudské vzťahy, odpútať nás od toho, čo nás vie zotročovať, či už je to zaujatie prácou alebo sedenie pred televíziou či počítačom. Je to príležitosť niečo prichystať pre potešenie druhých a aj stretnutie sa s druhými pri rozhovore, či dobrom jedle. Veď aj Pán Ježiš sa zúčastnil svadby, ale i hostín, na ktoré ho pozvali... Na Kysuciach boli dôležité zvlášť „ostatné fašiangy“, teda pondelok a utorok pred Popolcovou stredou. V tieto dni sa nerobilo, len sa mohlo zabávať.

Pôstne obdobie

Popolcovou stredou sa v Katolíckej

cirkvi začína 40-dňové Pôstne obdobie, ako čas prípravy na Veľkú noc, najväčší sviatok v liturgickom roku. Pôst z náboženských dôvodov existuje vo všetkých kultúrach. Z kresťanského hľadiska nábožensky motivovaný pôst – okrem vedomého zriekania sa jedla a nápojov – ponúka aj možnosť obnovy a prehĺbenia viery. Pôstne obdobie má dlhú tradíciu. Už v 2. storočí sa kresťania na Veľkú noc pripravovali dvojdnovým smútočným pôstom. Od 4. storočia sa stalo stálym zvykom pripravovať sa na slávenie Veľkej noci počas štyridsiatich dní. Toto číslo vychádza zo starej symboliky čísel a v Biblii ho často nájdeme:

Ježiš sa po krste v Jordáne 40 dní postil predtým, než začal svoje verejné účinkovanie. Počas potopy pršalo 40 dní a 40 nocí; 40 rokov putovali Izraeliti po púšti; 40 dní Mojžiš stretával Boha na Sinaji; 40 dní putoval Eliáš k vrchu Horeb a 40 dní po Veľkej noci slávi Cirkev Nanebovstúpenie Pána. Od 11. storočia sú nedele ako spomienkové dni na vzkriesenie Ježiša vyňaté z pôstu, a preto sa pri rátaní štyridsiatich dní nepočítajú.

„Každý pôst znamená oslobodenie, alebo rozšírenie slobody. Čím je človek slobodnejší, tým žije dôstojnejší život. Čím je človek slobodnejší, tým viac sa otvára pre hodnoty, ktoré presahujú pozemský život“ (arcibiskup-metropolita Stanislav Zvolenský).

Robme podobne, môže to byť naše predsavzatia na svätópôstny čas

Svätý biskup Gregor Naziansky krásne povzbudzuje, ako má človek napodobňovať dobrotu a láskavosť Boha:

Ak si zdravý a bohatý, uľahči v núdzi chorému a chudobnému.

Ak si nepadol, podpor toho, čo padol a žije v utrpení.

Ak si veselý, potešuj toho, kto je smutný.

Ak si mal šťastie, pomáhaj tomu, koho postihlo nešťastie.

Preukáž Bohu svoju vdácnosť, pretože si jedným z tých, čo môže konať dobro, a nepatríš medzi tých, čo potrebujú prejavy dobroty... Buď bohatý nielen na majetky, ale aj na zľutovanie; nielen na zlato, ale aj na čnosť, alebo lepšie povedané – iba na ne. **Peter Čizmár, kaplán**

POPOLCOVÁ STREDA

Popolcovou stredou vstupujeme do dôležitého obdobia. Keď som uvažoval nad tým, k čomu nás chce Pán vyzvať, pri prechádzaní liturgickými čítaniami ma zastavili slová: *V Kristovom mene vás prosíme: Zmierite sa s Bohom!*

Úpenlivú prosbu, aby sme sa zmierili s Bohom, vyslovil svätý Pavol. Pavol však neprosí vo svojom mene, ale v mene Krista. Zdôrazňuje, že ide vlastne o Božiu výzvu.

Milosrdný Boh urobil vo svojej láske pre nás všetko z jeho strany. Stvoril nás

sebe podobných ako svojich partnerov a pre naše šťastie dal zákon. Po tom, ako sme hriechom pokazili jeho plán, poslal nám svojho Syna, ktorý sa nám vo všetkom pripodobnil a obetoval sa za nás. Veľké Božie skutky sú pre nás ponukou zmieriť sa s ním.

Vo vzťahu k nášmu Pánovi nám treba postupovať k čoraz väčšej a väčšej dokonalosti. Posilniť vzťah k Pánu Bohu je naliehavá úloha, pred ktorú nás už na samom začiatku stavia pôst. Treba sa nám už len pýtať, ako. Svätý Otec Ján Pavol II. nám v dokumente k začínajúcu tisícročiu naznačil niekoľko prioritných oblastí, kde máme posilniť vzťah s Bohom: modlitba, svätá omša, svia-

tosť zmierenia, počúvanie Božieho Slova a ohlasovanie Božieho Slova.

Máme sa modliť. Rozvíjať vzťah s Pánom Bohom. A to aj spoločne v rodinách. Pôst je šanca znova sa o to pokúsiť a s väčším odhodlaním sa o to usilovať.

Máme sa plne, uvedomele a aktívne zúčastňovať svätej omše, predovšetkým nedeľnej. Využime podľa svojich možností prísť na svätú omšu aj počas týždňa.

Sviatosť zmierenia máme prijímať radi a často. Ak už nechodíme mesačne na svätú spoveď, ako sa nám to odporúča aj cez prisľúbenia Božského srdca, neodkladajme so sviatosťným zmierením na poslednú chvíľu. Pamätajme, že stále máme žiť v posväcujúcej milosti.

Máme počúvať Božie Slovo. Vhodné by bolo si čítať na pokračovanie nejakú knihu Svätého písma, napríklad niektorý Pavlov list.

Potrebné je aj ohlasovanie Božieho Slova. Máme byť takí „malí“ apoštoli. Najmä rodičia by si v čase pôstu mali nájsť čas s deťmi sa venovať Biblii a rozprávať sa o tom, čo si prečítali.

Čo mám robiť ja? Čo máme robiť v našich rodinách? A čo v živote farnosti? Skúmajme sa a využime posvätný čas pôstu na prehĺbenie vzťahu s Bohom.

Teraz je príhodný čas, teraz je čas spásy.

Ján Sítár, kaplán

UKAZOVAŤ PRSTOM?

Pamätám si časy, keď deti učili, že ukazovať prstom (vystretým ukazovák) sa nepatrí. Nevie, ako dnes rodičia vychovávajú deti, ale vidím, ako sa dnes žije. Jedným z bežných javov v našej spoločnosti sa stalo práve „ukazovanie prstom“ na druhých. Zvlášť prostredníctvom médií sa „poukazuje“ na druhých ľudí, čo a ako urobili alebo neurobili, čo a ako robia alebo nerobia, čo a ako budú robiť alebo nebudú. Ako ľahko vieme ukazovať na „tých“ druhých, akí sú... Nemali by sme azda zmeniť orientáciu nášho ukazovaka?

Pred časom – počas Piatej nedele v Cezročnom období – sme mohli pri svätej omši v prvom čítaní počuť úryvok z Knihy proroka Izaiáša, v ktorom sa píše: *Ak odstrániš zo svojho stredu utláčanie a prestaneš ukazovať prstom a hovoriť bezbožne, ak dáš svoj chlieb hladnému a nasýtiš dušu ubitú, vtedy zažiarí v tmách tvoje svetlo a tvoja temnota bude ako poludnie* (Iz 58, 10). Hoci pôvodný text hovorí skôr o posmešnom kývaní prstami na druhého človeka, základné posolstvo výroku ostáva nezmenené. Ukazovanie prstom na druhých nás vovádza do nebezpečných duchovných a morálnych temnôt, ktoré krivia náš úsudok a poškvŕňujú srdce. Ľahko sa dokážeme skrýť za druhých, hovoriac: „Dnes sa tak žije“; „Ten/tá tak robí...“

Tu sa opakuje konanie Adama a Evy, keď podľahli pokušeniu a spáchali (prvotný) hriech. Neposlúchli Pána Boha a postavili sa proti nemu, keď si chceli privlastniť jeho moc určovať mieru dobra a zla. Po hriechu potom Adam povedal Pánovi: *„Žena, ktorú si mi dal na pomoc, tá mi dala zo stromu a ja som jedol.“* A Eva odpovedala: *„Hád ma navie-*

dol, i jedla som.“ (Gn 3, 12.13) Adam ukazuje na Evu, Eva na hada. No v tomto ukazovaní na druhého obaja skryto obviňujú toho, ktorý ich stvoril. Ukazujú na neho, ako keby on, Boh, bol zodpovedný za ich nesprávnu slobodnú voľbu (porov. prvé čítanie, Prvá pôstna nedeľa A).

Pôstne obdobie, ktoré prežívame, nás vždy znovu pozýva, aby sme sa úprimne zamysleli, kam smeruje orientácia nášho ukazovaka. Tento čas nám dáva možnosť, aby sme ho nasmerovali na seba, ako nám odporúča sv. Pavol: *Nech každý skúma svoje skutky, a tak sa bude chváliť len sám v sebe, a nie pred inými. Veď každý ponese svoje vlastné bremeno* (porov. Gal 6, 4).

Každý rok na Popolcovú stredu sa v našich chrámoch ožívajú slová proroka Joela: *Kňazi, Pánovi služobníci, nech plačú medzi predsieňou a oltárom a nech hovoria: Zlутuj sa, Pane, nad svojím ľudom a nevystavuj potupe svoje dedičstvo.“* (2, 17) Tieto prorokove slová vyjadrujú, že v čase nebezpečenstva konali služobníci chrámu v mene ľudu tzv. zástupné

pokánie, aby sa nad ním Pán zmiloval a zachránil ho.

Áno, aj my si potrebujeme vyprosovať od Pána dar pravého pokánia. A to nielen pre seba, ale aj pre druhých a za nich! Máme prosiť aj v mene tých, ktorí odmietajú vnútornú zmenu zmysľania a tvrdošijne ukazujú prstom na druhých. Akoby za nich máme prijať ich hriechy na seba a s ľútosťou ich vyznávať Pánovi, hoci oni sami stále ostávajú zodpovední za svoje hriechy. Takto sa pripodobňujeme nášmu Pánovi, ktorý vzal na seba hriechy celého sveta a stal sa za nás na dreve kríža prekliatím, aby na svojom tele a svojou krvou zmyl naše hriechy (porov. 2 Kor 5, 21; Kol 2, 14; Gal 2, 20 – 21; 3, 13 – 14). V istom zmysle symbolom tohto „zástupného“ pokánia je Šimon z Cyrény, ktorému dali niesť priečne brvno kríža, ktoré Pán už nevládal niesť na svojom nesmierne zmučenom tele (porov. Mk 15, 21). Sv. Pavol túto službu vyjadril v skratke: *Neste si vzájomne bremena a tak naplníte Kristov zákon* (Gal 6, 2).

Takýmto spôsobom máme prispievať aj k tomu, aby sme sa navzájom znášali a odpúšťali si, ak by mal niekto niečo proti druhému. Ako Pán odpustil nám, tak máme konať aj my (porov. Kol 3, 13)! Potom budú na nás ukazovať ako na prvých kresťanov: **Pozrite, ako sa milujú!** (porov. Benedikt XVI., *Deus caritas est*, b. 22) **ThDr. Michal Vivoda**

Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo

Ako zamyslenie na pôstne obdobie nám pán kaplán Martin Majda ponúka katechézu na tému jedného z Blahoslavenstiev, ktorá je v titulku tohto článku. Katechéza podľa knihy Ježiš Nazaretský, ktorej autorom je Jozef Ratzinger, teraz emeritný pápež Benedikt XVI., odznela pri pravidelnej utorkovej „mládežnickej“ svätej omši.

Starý názor, ktorý prevládal v myslelní starozákonného ľudu, že spravodlivému sa darí dobre a že chudoba je následkom zlého, hriešneho života (teda súvislosť medzi správaním sa a odplatom), už bol neudržateľný, lebo chudobní sú v skutočnosti často oveľa bližšie k Bohu práve vo svojej chudobe a pokore, na rozdiel od boháčov, ktorí stavajú často len sami na sebe a od Boha sa vzdávajú.

Môžeme sa pozrieť na veľkú zbož-

nosť mnohých postáv v evanjeliách, na ľudí, ktorí boli chudobní: patrili medzi nich aj Mária, Jozef, Simeon, Anna, Zachariáš, apoštoli, ľudia aj materiálne chudobní a skromní, ktorí sa pred Bohom nevystatovali svojimi výkonmi. Nepokladali sa pred Bohom za akýchsi rovnoprávných obchodných partnerov, ktorí si pre svoje skutky uplatňujú nárok na zodpovedajúcu odmenu, ľudia, ktorí sa aj vo svojom vnútri pokladali za chudobných (biednych, hriešnych, odkázaných

na Božiu pomoc), ktorí sa chceli dať obdarovať Bohom.

Keď sa Terezy z Lisieux opýtali, s akými zásluhami sa chce postaviť pred Boha, odpovedala, že s prázdnyimi rukami – pochváli sa predsa jeho zásluhami. Symbolicky otvorené ruky opisujú ducha chudobných – sú totiž pripravené pre Božiu darujúcu dobrotu (vedia, že závisia od Boha).

Evanjelista Lukáš hovorí len o chudobných, Matúš pridáva *chudobní v du-*

chu... aby nevznikol dojem, že chudoba, o ktorej je tu reč, je čisto materiálna záležitosť. Čisto materiálna chudoba totiž nespasí človeka. Aj chudobný môže byť pyšný na svoju skromnosť a nenáročnosť. Alebo srdce tých, čo veľa toho nevlastnia, môže byť zatvrdnuté a zaprknuté, zlé – vo vnútri môže byť plné pachtenia po mamone, majetku, môže teda zabúdať na Boha byť od neho ďaleko, bažiť a naháňať sa len za materiálnymi dobrami.

Na druhej strane totiž ani táto chudoba nie je čisto duchovným postojom. Aby sme si to nejako neľahčovali – iste, radikálny postoj, aký mal sv. František,

ktorý opustil všetko a žil celkom v materiálnej chudobne, nie je určený pre všetkých. Ako však hovorí Svätý Otec Benedikt, potrebujeme spoločenstvá, ktoré žijú v chudobe, jednoduchosti a skromnosti. Tito ľudia – a mohli by sme medzi nich patriť aj my – majú ukazovať, že majetok máme chápať ako prostriedok na službu druhým, nie ako jediný cieľ života.

**Mat' – akoby sme nemali
(1 Kor 7, 29)**

A aj sama Cirkev, ako celok, si má byť vedomá toho, že má byť rozpoznateľná

ako spoločenstvo chudobných. Mali by sme sa učiť žiť skromne. Každá obnova Cirkvi môže zísť iba od tých, ktorí sú tak isto pokorní, odhodlaní šíriť dobro pripravení slúžiť.

Druhá polovica blahoslavenstva za takýto život sľubuje nebeské kráľovstvo: *Ich je nebeské kráľovstvo*. Na svätých to môžeme vidieť najlepšie. Svätí to Božie kráľovstvo už prežívajú a spritomňujú naozaj už tu na zemi. To je aj naša úloha, a zároveň to bude aj naša odmena.

Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo.

Podľa utorkových katechéz pána kaplána Majdu

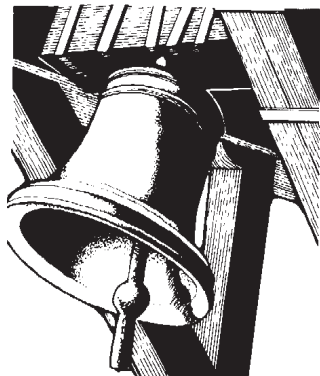
ANJEL PÁNA ZVESTOVAL PANNE MÁRII

Modlitba Anjel Pána je ako malé obilné zrnko, je krátka ako dych, ale v skutočnosti, ak ju správne pochopíme, je to chvála rozšírená po celom svete. Jej obsah je väčší ako celý vesmír, hoci len krátko hovorí o najväčšej láske Boha Otca, Ježiša Krista i Svätého Ducha a o pokore Panny Márie. Hovorí o vtelení Božieho Syna, a to sú základy kresťanstva.

Anjel Pána je ako horčičné zrnko, ktoré sa ráno stáva slnkom a svieti nám na cestu, naobed je silou pri našej práci a večer spomienkou na nebo, kam sme všetci pozvaní.

Táto ranná, obedňajšia a večerná modlitba má svoju históriu. Prvá zmienka o nej pochádza z roku 1369, z čias, keď hlavným predstaveným františkánov bol svätý Bonaventúra, nazývaný „serafínsky doktor“. Generálna kapitula františkánov, ktorá sa konala v tom roku v Pize, prikázala všetkým františkánom, aby každý večer pozdravili Panu Máriu zvukom zvonu, pomodlili sa niekoľkokrát modlitbu Zdravas' Mária, a pripomenuli si tak tajomstvo vtelenia nášho Pána.

Známy literát fra Bonvesin de la Riva, ktorý žil v rokoch 1240/1250 – 1313, si osvojil františkánsku prax a prikázal v Miláne každý večer vyzváňať Ave Mária. Pripomeňme si, že Bonavesin bol geniálnym predchodcom Danteho svojim

dielom *Kniha troch písíem*. Čierna kniha popisuje peкло, červená utrpenie Pána zlatá kniha nás vovádza do neba.

Z Milána sa zvyk večerného zvonenia rozšíril na mnohé miesta. Keď sa o tom dozvedel Ján XXII. († 1334), nelen, že túto prax potvrdil, ale prikázal v Ríme vyzváňať každý deň a pripomínať tak modlitbu trikrát Zdravas' Mária

na počesť Zvestovania Panny Márie. Táto modlitba dostala názov Anjelský pozdrav.

Cesta modlitby pokračovala. Z večera sa dostala aj na ráno, a to počnúc rokom 1400. V roku 1456 prikázal pápež Kalixt III. vyzváňať na modlitbu trikrát Ave Mária.

Kráľ Ľudovít XI. prikázal vo Francúzsku poddaným vyzváňať na modlitbu na počesť svätej Panny, a sám, keď počul hlas zvonu, zosadol s koňa, kľakol si na zem a modlil sa Ave Maria.

„Aj keď sa podmienky zmenili a na mnohých miestach zvon zamíkol, pre mnohých ľudí ostala nezmenená potreba modliť sa túto modlitbu v troch charakteristických denných časoch – ráno, naobed a večer. Tieto momenty sú aj v čase aktivity výzvou na prestávku pre modlitbu (Pavol VI.)“.

Využime túto modlitbu na to, aby sme do rúk Panny Márie ráno, naobed aj večer zverili svoje radosti i bolesti, aj svoju istotu a vyprosili si prítomnosť svätej Panny v hodinu našej smrti.

Podľa Encyklopédia Cattolica (Svetlo 12/2009) z češtiny preložila a pripravila
XD

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

2014

PAVOL VI. – pápež Sedembolestnej a svätých Cyrila a Metoda

Neodmysliteľnou súčasťou života slovanských národov v súvislosti s rozvíjaním vzťahu úcty a vďaky voči solúnskym bratom bol aj pápež Pavol VI. V roku 1969, keď si slovanské národy pripomínali 1 100. výročie smrti sv. Cyrila, sa uskutočnilo viacero významných stretnutí slovanských národov v Ríme. Práve k tomuto výročiu zazneli a dodnes rezonujú jeden apoštolský list a jedna homília Pavla VI. Pripomíname si už 1 145. výročie smrti sv. Cyrila, a tak sme pokladali za vhodné pripomenúť tieto dokumenty.

Týmito slovami sa začínal článok s rovnomenným titulkom v predchádzajúcom čísle. Hovorilo sa v ňom o osobnosti pápeža Pavla VI., o zvlášť závažných dokumentoch pre náš národ, o jeho otcovskom vzťahu k nášmu národu a o Apoštolskom liste *Antiquae mobilita-*

tis, v ktorom Pavol VI. povedal... „...posielame vám tento náš list, ktorým chceme postaviť svätých dvoch bratov na vyvýšené miesto sťa horiace fakle...“ Pokračujeme v pohľade na tento pápežský dokument, o ktorom sme už hovorili v predchádzajúcom čísle.

Vzhl'adom na náuku koncilu o laikoch

venujme aj im náležitú pozornosť. Pavol VI. laikom adresuje slová, ktoré veľmi korešpondujú aj s náukou súčasného pápeža Františka: „Napokon sa obraciam

našími slovami na laikov. Dobre vieme, s akou horlivou obetavosťou a čistou vierou vo dne a v noci pracujú pre evanjelium. Vedia, že kresťanský život je zápas, závodenie a boj. Jednak sa snažia oživiť v sebe silu, ktorú dostali vo sviatosti birmovania zapojením sa do spoločného života Cirkvi, a jednak sa pripravujú, aby podľa príkazu chvíle vyznávali a oslavovali Pánovo meno a podstupovali duchovné boje nehanbiac sa za evanjelium. Nech vytrvajú neohrozene v takých chvályhodných predsavzatiach. Vysoko si väzťe – ako aj teraz konáte – ich spoluprácu, ktorá je v posledných časoch azda ešte potrebnější. Keďže dosiahli duchovnú zrelosť a majú účasť na duchovnom kňazstve, buďte čoraz ochotnejší dôverovať im a zveriť ich apoštolskej činnosti stále slobodnejšie úlohy. Starajte sa nadovšetko o to, **aby mali nenarušenú a pevnú vieru, vzorné mravy a odbornú prípravu každý na svojom vlastnom poli.** Nikdy nebude prívelká námaha zameraná na to, aby tieto svetlá v každej čnosti vydávali mimoriadne svetlo i teplo; zdá sa, že ich blahodarný prinos u vás vyžaduje nielen sociálny život a láska k vlasti, ale aj svornosť vo federatívnom štáte, ktorému spolu s vami želáme šťastlivý začiatok a úspešný rozmach. **Oni totiž naozaj chcú a majú byť dobrým príkladom pre všetkých, bezúhonných cti, statoční, spoľahliví, pracovití, poslušní spravodlivým zákonom, podporovatelia všetkého, čo je krásne, šíritelia pokoja, milovníci spoločného dobra: slovom, čím je duša v tele, tým sú vo svete kresťania.** „Nech sú takí všetci tí, ktorí chcú a majú byť cťou, silou a ozdobou vašich národov.“

Už vyššie sme spomínali liturgiu,

pričom Pavol VI. vyzdvihuje to, čo sa, žiaľ, v našich časoch radikálne stráca a sme svedkami akejsi mlčiacej väčšiny v našich chrámoch pri bohoslužbách. Preto je nanajvýš vhodné jeho slovo veľmi aktuálne vniesť do našich chrámov práve dnes, keď nám adresuje nasledovné slovo: „**Užívajte teda naďalej podľa predpisov Druhého vatikánskeho snemu pri svätých obradoch materinskú reč a popri nej nech sa pravidelne zachováva latinčina a cirkevný spev.** Otvorte preto priestory vašich svätých vybraným, uznaným, ak treba upraveným, náboženským piesňam, ktoré v takých bohatých prúdoch vytryskujú vo vašich krajinách a vyjadrujú spevavú povahu vášho ľudu. Máme pevnú nádej, že kladný výsledok splní naše očakávanie. **Vaše národy majú vrodenný dar, že rady sa modlia spievajúc a rady spievajú pri modlitbe. Nech spievajú jazykom, nech spievajú srdcom, nech spievajú životom novú pieseň svätej túžby, ktorá vedie duše k dosiahnutiu nekonečného Oceánu pravdy, dobra, krásy a všetkého, čo je najlepšie“.**

Záver apoštolského listu

patrí pripomenutím kultúry a pokroku,

ako aj jednote vo vernosti. A pápež nezabudol ani na želanie, ktoré je iste aktuálne aj dnes: „Dobre vieme, že tí, čo chcú žiť zbožne v Kristovi Ježišovi, nevyhnú sa úzkostiam a nástrahám. **Nikdy však nestráčajte odvahu. Konajte mužne, trpieť ako silní, zachovať si bezpečný pokoj, očakávať pod záštitou čistého svedomia, že rozvírené búrky sa premenia na ľahký vánok:** či toto všetko nie je zdedeným odznakom čnosti, ktorá je vám vlastná? Táto čnosť sa stane znova prameňom zásluhy a prebohatej odmeny pod záštitou a ochranou Panny Márie, Matky, Kráľovnej, prepodivnej, vždy nepomocnej Ochrankyne. Vaše národy sledujúce tradície otcov v jej uctievaní nikdy nebudú chcieť zaostávať za nikým; a vy zakúsite milostivý pohľad jej tváre, ktorý úsmev rozjasňuje búrky.“

Homília Pavla VI.

Ešte aj dnes žijú svedkovia, ktorí majú v živých pamäti **homíliu Pavla VI.,** ktorú mal pri slávení Eucharistie v Bazilike sv. Petra v Ríme pri príležitosti 1100. výročia smrti svätého Cyrila, vierozvestcu slovanských národov. Z tejto homílie potrebujeme vyzdvihnúť najmä tieto časti: „V tejto posvätnéj chvíli spoločného slávenia pociťujeme vnútornú radosť a sme dojatí, keď vidíme okolo oltára Kristovej obety pri ctihodnom hrobe kniežata apoštolov, vybraných zástupcov týchto národov, ktorí si prišli pripomenúť toto výročie. Pozdravujúc vás, nemôžeme zabudnúť, že spolu s vami sú tu všetky slovanské národy nám také drahé; vieme, že ich srdce a ich myseľ sa obracia sem z ich vzdialených oblastí; sú tu, aby spolu s vami uchopili význam a hodnotu tejto veľkej postavy, ktorá sa spolu s bratom Metodom stala ideálom, emblémom, symbolom spirituality a slovanského ducha. **Preto sa k vám aj k nim dnes obraciame: keď prechádzame etapami života, ktorý bol mimoriadne plodný, sme si istí, že nadväzujeme bratský rozhovor, ktorý sa nikdy nepreruší... Život a dielo svätého Cyrila je bohaté na zásluhy a vyplývajú z neho príklady a poučenia platné i dnes.**

Prvou veľkou zásluhou svätého Cyrila je nepochybne skutočnosť, že zostavil abecedu pre slovenský jazyk a začal prekladať Sväté písmo a liturgiu do slovenského jazyka. Týmto položil základy literatúry slovanských národov. Zaiste jeho úmyslom bolo v prvom rade šíriť kresťanstvo. Ale s **náboženskou kultúrou bola úzko spätá aj všeobecná kultúra a spoločenský pokrok.** Zásluhy kresťanstva pre kultúrne a občianske napredovanie slovanských národov jasne ukazujú literárne diela, umelecké pamiatky a ich dejiny. **Mnohí hodní biskupi a kňazi, inšpirovaní náboženským a kultúrnym dielom svätého Cyrila, viedli slovanské národy v ťažkých chvíľach ich dejín, prebúdzali a udržiavali v ľude národné povedomie. Povinnosťou všetkých vás, duchovných dedičov svätého Cyrila, je ostať vernými kresťanské-**

mu charakteru kultúrneho a spoločenského života slovanských národov, všemožne a čestne ho rozvíjajúc a šíriac.

Ďalšou významnou zásluhou svätého Cyrila bolo, že **začal s liturgiou,** či už byzantskou alebo rímskou v slovenskom jazyku, pretože si želal uvedomelú účasť ľudu na bohoslužbe. Toto jeho liturgické dielo prežilo podnes, najmä v byzantsko-slovenskom obrade. A hoci sa v priebehu stáročí jazyky používané jednotlivými slovanskými národmi rozvíjali, ich náboženská terminológia vykazuje aj dnes jasné znaky odvodenia z cyrilského liturgického jazyka.

Druhý vatikánsky koncil v aktualizácii liturgie a pastorácie prikázal,

aby sa bohoslužba slávila vo vlastnom jazyku každého národa. Takto potvrdil princíp, ktorý svätí Cyril a Metod toľko obhajovali. Preto, ak dnes uvádzate čítanie zo Svätého písma a slávite obrady aj vo vlastnom jazyku vašich národov, vlastne pokračujete v diele začatom svätým Cyrilom.

Svätý Cyril veľmi starostlivo **vychoval a vzdelával mladíkov,** budúcich spolupracovníkov a pokračovateľov v jeho diele. Najlepších z nich vzal so sebou do Ríma, aby tento pobyt v centre kresťanstva korunoval ich prípravu na kňazstvo. Aj dnes je náležitá príprava budúcich kňazov maximálne dôležitá pre zachovanie a rozvoj duchovného dedičstva svätého Cyrila vo vašich národoch... **Láska k univerzálnej Kristovej cirkvi, ktorá zahŕňa všetky národy pod vedením rímskeho pápeža, bola oporou diela a učenia svätého Cyrila.** On venoval svoje duševné a fyzické sily šíreniu kresťanstva medzi slovanskými národmi, v tom čase kultúrne aj spoločensky na nižšej úrovni akú mala Byzantská ríša. Rešpektoval ich etnicke osobitosti, vážil si ich všetkých rovnako v Kristovi, a takto sa ich snažil začleniť do lona univerzálnej Cirkvi. **Práve v jeho časoch vznikla vážna kríza vo vzťahu medzi byzantskou cirkvou a rímskou Apoštolskou stolicou. V tejto obťažnej situácii dejín Cirkvi svätý Cyril, napriek svojmu byzantskému patriotizmu a osobným priateľstvám, nasledoval tú správnu cestu tak v učení ako v praxi. Vždy uznával primát rímskeho pápeža a svoje liturgické novosti, svoje literárne dielo, otázky misijnej činnosti predkladal na posúdenie Apoštolskej stolici. Aj v tomto nech vám je svätý Cyril príkladom.** Len v jednote s Apoštolskou stolicou nájdete správne riešenie svojich náboženských problémov. **Úzko spätí s Petrovým nástupcom sa budete môcť stále viac otvárať zdravému ekumenizmu smerom k vašim odlúčeným bratom, ako ste to robili už v minulosti. V duchu svätého Cyrila ste konali stretnutia na Velehrade, v láske a úcte k odlúčeným bratom sa založil a pôsobil Apoštolát svätých Cyrila a Metoda. Pokračujte podľa svojich možností v tejto slávnej tradícii...**

Buďte aj vy verní príkladu a učeniu svätého Cyrila a buďte vždy dôvernými strážcami jednoty s rímskymi pápežmi. Takto, skrze orodovanie svätých: Klementa, Cyrila a Metoda Boh bude ochraňovať vaše národy, bude podporovať rozkvet kresťanského života a s ním aj Kristovho pokoja vo vašich krajinách.“

Pavol VI. sa práve týmto apoštolským listom a homiliou zaradil medzi tých pá-

pežov, ktorí kult solúnskych bratov pochopili veľmi správne a považovali ho za dôležitý pre celú Cirkev. Z oboch dokumentov doslova sála nádej, že práve oni a ich dielo bude spojnicou na ceste k jednote. Bol to on, ktorý mimoriadne vyzdvihol to, čo tak veľmi aj dnes a práve dnes potrebuje Katolícka cirkev na Slovensku, aby si všetci uvedomili primát pápeža, ktorý bol u solúnskych

bratov veľmi silný a aj katolíci na Slovensku nepodporovali prúdy, ktoré primát pápeža a postavenie Cirkvi oslabujú, hoci, so žiaľom musíme konštatovať, že v nich sú aj mnohí kňazi či rehoľníci alebo rehoľníčky. Preto je veľmi dôležité nanovo objaviť dva vzácne dokumenty tohto pápeža a dobre si ich preštudovať.

Pripravil Daniel Dian

BOHA TREBA VIAC POSLÚCHAŤ AKO ĽUDÍ

Rada hierarchov podľa správy TK KBS vydala 16. 2. dve nové vyhlásenia. Prvé reaguje na prijatie správy poslankyne Európskeho parlamentu Ulrike Lunacekovej proti homofóbii a diskriminácii na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity (tzv. Lunacek), druhé na prijatie zákona o eutanázii detí v Belgickom kráľovstve.

Ked' apoštoli po zmŕtvychvstaní Ježiša ohlasovali evanjelium a konali mnoho zázrakov, farizeji ich uvrhli do väzenia... Keď najvyšší veľkňaz zvolal Veľradu, poslal svojich ľudí, aby mu predviedli apoštolov, väzenie našli prázdne. Keď neskôr apoštolov predviedli pred veľradu, najvyšší kňaz im povedal: *Prísne sme vám zakázali učiť v tomto mene...* Ale Peter a apoštoli odpovedali: **Viac treba poslúchať Boha ako ľudí** (Sk 5, 29). Tieto slová som vybrala z jednej úvahy nášho blumentálskeho archivu, o ktorej by málokto povedal, že nie je súčasná, hoci tam ležala možno tri desaťročia. **Pochádza totiž zo zamyslení, ktoré v čase neslobody Cirkvi u nás dostávali mladí veriaci schádzajúci sa v tom čase v tajných kružkoch.** Vybrala som ju, keď som si prečítala vyhlásenie Rady hierarchov. V tejto úbahe sú totiž slová rovnako aktuálne v čase, keď ich vyslovil Peter, keď ich dostali mladí ako úvahu na rozjímajcie, tak, ako sú aktuálne aj dnes.

Vyhlásenie Rady hierarchov k prijatiu správy Lunacek Európskym parlamentom v Štrasburgu

Rada hierarchov Gréckokatolíckej cirkvi sui iuris na Slovensku s veľkým znepokojením prijala skutočnosť, že Európsky parlament 4. februára 2014 schválil správu poslankyne Ulrike Lunacekovej proti homofóbii a diskriminácii na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity.

„Boha treba viac počúvať ako ľudí (porov. Sk 4, 18). Aj v kontexte tohto Božieho slova vyzývame všetkých ľudí dobrej vôle, aby sa nielen zamysleli, ale aj pozdvihli svoj hlas proti tomu, čo nám Európsky parlament odporúča. Ide o skutočnosti, ktoré sú proti Božím zákonom, proti ľudskej prirodzenosti a sú urážkou ľudskeho rozumu. Nedajme sa oklamať nepravdou, pretože Ježiš Kristus jasne hovorí: „pravda vás vyslobodí“ (Jn 8, 32).

Vyhlásenie Rady hierarchov k prijatiu zákona o eutanázii detí v Belgicku

Rada hierarchov Gréckokatolíckej cirkvi sui iuris na Slovensku vyjadrila veľké znepokojenie nad prijatím zákona o eutanázii detí v Belgickom kráľovstve, ktorý bol prijatý ich parlamentom 13. februára 2014. Týmto rozhodnutím dochádza k veľmi nebezpečnému etickému a právnomu precedensu v Európe.

Učenie Katolíckej cirkvi je v tejto oblasti v článku 2277 Katechizmu Katolíckej cirkvi nekompromisné: „Priama eutanázia – nech by na ňu boli akékoľvek dôvody a použili sa akékoľvek prostriedky – spočíva v usmrtení telesne alebo mentálne postihnutých, chorých alebo umierajúcich. Je morálne neprijateľná.“ Amorálnosť tohto zákona je podčiarknutá tým, že ide o nevinné a bezbranné deti. Kto má právo rozhodnúť za nich o ukončení ich života?

Rada hierarchov v tejto súvislosti vyzýva všetkých ľudí dobrej vôle k ochrane života od počatia po prirodzenú smrť. Obidve tieto vyhlásenia podpísal Mons. Ján Babjak SJ, prešovský arcibiskup metropolita a predseda Rady hierarchov.

Boha treba viac poslúchať ako ľudí

Vráťme sa ale k ústrednej a spoločnej myšlienke Vyhlásenia hierarchov a úvahy pre mladých, že Boha treba poslúchať viac ako ľudí. Tie slová hovoria o tom, že existuje poslušnosť voči Bohu, jeho Duchu, ktorá prekonáva podriadenosť ľuďom. Je to voľba, ktorú musíme urobiť vždy. Môže sa to týkať zvláštnych situácií, napríklad, keď niekto vo svojom svedomí dôjde k poznaniu, že ho Boh zvláštnym spôsobom volá do svojej služby, napríklad ku kňazstvu, alebo do niektorej z mnohých foriem náboženského života, aj keby to bolo v rozpore s najbližšími i s okolím, je potrebné opakovať si: **Viac treba poslúchať Boha, ako ľudí.**

Toto slovo platí pre všetkých kresťanov, lebo všetci sme povolani žiť vo svete

čo najpravdivejšie, podľa svojich životných princípov. Musíme konať tak, aj keby si to aj naši blízki neželali.

Kresťania po svojej podstate sú povolani milovať všetkých ľudí bez výnimky, bez hraníc a bez diskriminácie. Z toho vyplýva odmietajú opačný životný postoj. Často treba mať odvahu ísť proti prúdu, odmietnuť všetko, čo znásilňuje ľudské svedomie.

Sú rozličné prípady, v ktorých kresťan musí odpovedať rovnako ako apoštoli. Napr. v prípade zákona, ktorý núti zabíjať počatý život umelým potratom, človeka eutanáziou v rôznych formách... človek to musí odmietnuť, lebo **má viac poslúchať Boha ako ľudí.**

Podobne, kresťan sa nebude viac prispôbovať svetu v nezodpovednom chápaní manželstva a manželskej vernosti, pretože vie, že Kristus hovorí: *Čo Boh spojil, nech človek nerozlučuje.* Podobne mladí kresťania sa nebudú prispôbovať móde nezodpovedných a ľahkomyselných známostí, ale budú bojovať za čistú zdržanlivú lásku v čase známostí, ktorá je najlepším základom šťastného manželstva. Aj tu platí: **Viac treba poslúchať Boha ako ľudí!**

Ako sa teda dá žiť toto slovo?

Musíme sa usilovať, aby vo všetkých udalostiach každého dňa zvíťazilo dobro. Nesmieme pripustiť, aby do nášho srdca prenikol zhubný postoj ochotný robiť kompromisy. Máme sa stotožniť s kresťanskými princípmi všade tam, kde je tendencia postaviť na prvé miesto ekonomický záujem, úsilie človeka presadiť sa, vlastnú prestíž bez ohľadu na povinnosť voči Bohu a voči bližným, No a predovšetkým my sami musíme najprv poslúchať Boha, aby sme aj ostatným boli príkladom. K tomuto nás vyzýva Rada hierarchov Gréckokatolíckej Cirkvi podobne, ako nás k tomu vyzvali naši otcovia biskupi v pastierskom liste na začiatku Adventného obdobia, lebo to, čo nám ponúka súčasný „moderný“ svet, nie je v súlade s tým, čo nám odkazuje Boží Syn v učení Cirkvi.

Pripravila XD

Napísali ste nám

V poslednom období nielen veriach katolíkov na Slovensku znepokojujú viaceré rozhodnutia Európskeho parlamentu a parlamentov niektorých európskych štátov, pričom badáme viditeľné úsilie pripraviť a schváliť podobné zákony aj u nás. Na tieto tendencie reagujú viaceré biskupské konferencie európskych štátov tak, ako na to zareagovali aj naši otcovia biskupi v adventnom Pastierskom liste. Ide o tzv. gender kultúru, ktorej schválenie si jej zástancovia vynucujú aj u nás, napísal nám náš čitateľ a prispievateľ.

Pastiersky list sa čítal v katolíckych kostoloch, ale predpokladám, že bol určený širokej verejnosti, pretože Gender kultúra sa netýka len nás katolíkov. Svojím významom pre celú spoločnosť mi tento dokument pripomína Pastiersky list biskupov Československa z r. 1949, ktorý vyvolal hystériu vtedajších mocných. Zakázali ho čítať v kostoloch, a kňazov, ktorí ho prečítali, zatvárali a roky prenasledovali. List upozorňoval na nebezpečenstvo, ktoré sa veľmi rýchlo začalo naplňovať.

Som vďačný našim otcom biskupom, že v dostatočnom predstihu (u nás) informovali našu verejnosť o nebezpečenstvách, ktoré sa skrývajú za ľúbivými teóriami skrývajúcimi sa za pripravovanými a dobre premyslenými návrhmi zákonov v prospech gender (rodovej rovnosti). Naše bohaté skúsenosti z obdobia neslobody Cirkvi by nám mali byť poučením a výstrahou.

Na Slovensku za kritický názor na Gender kultúru nikomu nijaký postih zatiaľ nehrozí. Úmyselne volím slovo zatiaľ, pretože vplyv tejto tzv. „kultúry“, na spoločnosť v západnej Európe za posledných tridsať rokov neúmerne vzrástol a stále rastie. Vo viacerých štátoch sa ochrana týchto názorov dostala do trestného poriadku. Kryje s to s bojom proti rasizmu, xenofóbií, homofóbií, extrémizmu a podobne. Sú to obvinenia, do ktorých sa v prípade potreby zmestí každý. Veľmi sa to podobá obľudnému obvineniu „triedny nepriateľ“ z obdobia totality.

Ľudia, ktorí poznajú situáciu v niektorých „západoeurópskych“ štátoch, hovoria, že taký otvorený list pravdivo a zrozumiteľne popisujúci tento spoločenský fenomén a jeho dopady, by si biskupi vo viacerých štátoch nemohli dovoliť napísať. Bráni tomu nenávisťná kritika masmédií a tých, čo ich financujú, spoluzodpovedných za šírenie tejto „novej kultúry“. Podobnosť s rokom 1949 u nás je náhodná?

Preto ma neprekvapuje, že aj v českom Katolíckom týdeníku v č. 1/2014 sa objavil kritický článok proti Pastierskemu listu od organizácie honosného názvu: Societa Peregrini – kresťanská intelektuálna platforma (jej popis autor pripojil). Tento „intelektuálnej spoločnosti“ prekáža vraj „nepriateľský tón“. Ak po-

pisujete zlo, nemôžete ho prikrášľovať, lebo potom to nie je informácia, ale ľúbivý koktail, ktorému nerozumie nikto okrem niekoľkých „intelektuálov“.

Vstupovanie do výchovy detí už od predškolského veku, rozklad rodiny, potraty, eutanázia, podpora sexuálnych úchyliet, ovplyvňovanie zákonodarstva, dokonca aj z pohľadu jazyka. Vraj slovo mama, prvé, ktoré sa dieťa naučí povedať, treba zameniť za slová rodič 1 a rodič 2 ...?

Nevieme, čo bude ďalej, ale myslím si, že pre záchranu našej kultúry, kultúry „západného sveta“, postavenej na kresťanských koreňoch, sú potrebné také upozornenia a odhalenia pravdy, ako to urobil Pastiersky list našich otcov biskupov na Prvú adventnú nedeľu. **J. Krta**

Dodatok k listu

V poslednom čase niet azda dňa, v ktorom by sme sa nestretli so slovom gender – v elektronických médiách, v tlači i v bežných debatách. Slovo gender v latinčine znamená rod. V širšom význame sa začalo používať v 2. polovici 20. storočia na označenie rozdielov medzi mužmi a ženami, a dnes sa najčastejšie spája s presadzovaním tzv. rovnosti homosexuálnych vzťahov s tradičnými rodinami, teda tradičným manželstvom. Začiatkom tohto roku bolo toto slovo zvlášť frekvencované v médiách v súvislosti s tzv. zákonom Lunacek, ktorý prerokoval a žiaľ aj schválil Európsky parlament. Zákon dostal meno od rakúskej spravodajkyne Enriky Lunacekovej, ktorá vo svojom návrhu zákona presadila mnohé z požiadaviek loby LHBTI a vybojovala ich schválenie. Nejde len o homosexuálne partnerstvá či manželstvá, ktoré tak či tak už mnohé krajiny schválili, ale o oveľa širší okruh možností týkajúcich sa napríklad sexuálnej výchovy detí už od predškolského veku, o možnosť voľby svojho pohlavia, teda či dieťa bude chlapcom alebo dievčaťom, o zakázanie šírenia akejkoľvek nenávisťi na základe sexuálnej orientácie, pričom za nenávisť treba pokladať aj akýkoľvek nesúhlas s ich aktivitami a agendou a pod. Asi aj to mali na mysli naši otcovia biskupi, keď v predstihu hovorili o kultúre smrti. Svoje stanovisko teraz vyjadrili aj gréckokatolícki biskupi.

Marec je sviatkom patróna a ochrancu rodín svätého Jozefa. Prosme ho najmä v deň jeho sviatku, v deväť či trojdňových pobožnostiach, aby naši zákonodarcovia dobre zvážili a neschválili tento zákon pre Slovensko napriek tlaku zvonka. Platnosť tohto zákona v jednotlivých krajinách totiž nie je povinná. V čase uzávierky sme dostali správu, že **Medzinárodná asociácia lesbič, gejov, bisexuálov, transsexuálov a intersexuálov žiada Slovenskú republiku, aby odmietla ústavnú ochranu manželstva a rodiny.**

Svätá Jozef, patróna a ochranca rodín, oroduj za naše slovenské rodiny.

(Dokončenie zo s. 1)

zie. V októbri 1989, tesne pred pádom vtedajšieho režimu, dokončil historicko-apologetickú knihu *Cirkev v dejinách Slovenska*, ktorú napísal „pohľadom syna, ktorý má rád svoju matku a bráni ju všet-

kým pravdivým, čo je v jeho silách objaviť.“ Viedlo ho pri tom vedomie, že „Cirkev v dejinách Slovenska bola učiteľkou viery a kultúry, pomáhala nám z viery žiť... Má nám čo povedať aj dnes.“

Doteraz som sa v úvodníkoch dominantne zameriaval na kultiváciu slova, inšpirovaného Božím slovom a cyrilo-metodskou misiou, predovšetkým v poetickej sfére. Tam sa podľa mňa kultivácia slova prejavuje najvýraznejšie. Nielen život a statočné vyznávajúce viery kardinála Korca v rokoch perzekúcie, ale aj jeho literárne dielo a publikačné aktivity tak pred rokom 1989, ako aj po ňom nám jasne poukazujú na to, prečo je vierou a múdrosťou formované slovo také dôležité: lebo vedie ku kultivácii ľudského ducha. V rokoch neslobody boli práve takéto diela dôležité, aby duch neochabol, aby duša aj intelekt veriaceho človeka nezostali spustnuté. Jeden z kňazov, ktorí boli svätení ešte v tom neľahkom období, mi vravel, že je pre neho priam nepochopiteľné, až pohoršujúce, keď videl, ako istého mladého kňaza viac zaujímajú modely áut alebo najnovšie výdobytky elektroniky a na štúdium alebo knihu sa díval s opovrhovaním. „My sme vtedy čítali, čo sa len dalo v tom mále, čo sme mali k dispozícii. Nemať rozčítanú nejakú knihu sme považovali priam za hriech.“

Ako čítame my a čo čítame? Dnes, keď sa hovorí o nástupe islamu v Európe, bolo by dobré pripomenúť, že ešte v prvopočiatkoch tohto nového náboženstva boli moslimovia voči kresťanom a židom, na rozdiel od vzťahu k pohanom – modlárom, pomerne tolerantní. Označovali nás výrazom Al-Kittáb (ľudia knihy), čím naznačovali vplyv Biblie na ich Korán. Sme ľuďmi knihy? Sme ľuďmi knihy? Mesiac marec bol po celé roky známy ako mesiac knihy. A ešte k tomu tento rok sa Veľký pôst začína až v marci. Dajme si taký zvláštny „sebazápor“: ak sa nevieme donútiť do čítania, čo tak práve v tomto období otvoríť Knihu kníh – Sväté písmo a každý deň si prečítať aspoň jednu kapitolu? Alebo prečítať si niečo seriózne aj v náboženskej literatúre? Nielenže sa stane človekom knihy, ale múdrosť Božia v kombinácii s múdrosťou ľudí dávnych aj súčasných, bude náš život pretvárať na knihu, v ktorej Božie slovo, ktoré sa stalo telom, nanovo vstupuje do človeka, hoci v inej podobe.

Požehnané, a paradoxne, aj vďaka sebazáporom duchovne obohacujúce veľkopôstne obdobie Vám všetkým praje

Váš blumentálsky farár Branislav Čaniga

Farská knižnica informuje

Chcem sa podeliť o radosť, že do farskej knižnice pribudla apoštolská exhortácia pápeža Františka *Evangelii Gaudium* o ohlasovaní evanjelia v súčasnom svete (Spolok sv. Vojtecha, Trnava, 2014, 202 s.), ktorá vyšla v slovenskom preklade v edícii Pápežské dokumenty.

(Dokončenie na s. 8)

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po – Pi: 9,00 – 11,00 h; poobede Po – Št: 14,30 – 16,30 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrovanie chorých).

SVÄTÉ OMŠE

- **neďela a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (maď.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; 18,00 h, v sobotu popoludní len o 18,00 h; vo štvrtok o 18,00 h sv. omša v latinskom jazyku;
- **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** ako v neďelu; sv. omša o 18,00 h nie je. Počas školského roka: sv. omša pre mládež utorok – 18,00 (spieva zbor Běčkari) sv. omša pre birmovancov piatok – 18,00 (spieva mládežnícky zbor) sv. omša pre deti neďela – 10,30 (spieva mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

- vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h a pri sv. omši o 18,00 h • v **prvopiakový týždeň** aj pri rannej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h • v **neďelu dopoludnia** medzi sv. omšami (v prípade potreby aj počas sv. omše).

FATIMSKÁ SOBOTA

1. 3. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe posvätného ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 15. 3. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

- v **stredú** po skončení sv. omše, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca • vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

- **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.
- **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychológom a raz s lektormi prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia snúbencov sú v pondelky o 18,00 h – jednotlivé dáta tummy nájdete na farskej webovej stránke. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša.
- **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach vo všedné dni na fare. V pondelky, utorok a stredy o 18,00 h a v štvrtky a piatky o 17,00 h na fare. Zvlášť pre birmovancov je sv. omša v každý piatok o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h, v stredu od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): Št 17,00 – 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 – 11,00 h;
- **právna:** v stredu 15,30 – 17,30 h, 1. a 3. štvrtok 9,00 – 11,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretá v prvý štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevu a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA MAREC

Všeobecný:

Abby všetky kultúry rešpektovali práva a dôstojnosť žien.

Evanjelizačný:

Abby mnohí mladí prijali pozvanie Pána na zasvätenie svojho života ohlasovaniu evanjelia.

Úmysel KBS:

Za prijatie posolstva evanjelia vo všetkých národoch a kultúrach, aby evanjelium bolo dušou spoločnosti.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

- 5. 3. Popolcová streda
- 11. 3. Výročie posviacky katedrálneho chrámu svätého Martina (z 10. 3. len v katedrálnom chráme)
- 19. 3. Sv. Jozefa, ženicha Panny Márie
- 25. 3. Zvestovanie Panne Márii

OZNAMUJEME

- **omšové úmysly** na apríl budeme zapisovať v krstnej kaplnke v pondelok 3. marca od 16,00 h;
- **zmierna fašiangová poklona** v našom chráme bude v utorok 4. marca od 16,15 do 16,50 h;
- **na Popolcovú stredu** budú sväté omše v našom chráme o 5,45, 6,30, 16,30, 18,00 a 19,00 h;
- **pobožnosť Krížovej cesty** počas Pôstneho obdobia bude bývať vždy v piatok o 17,15 h a v neďelu o 15,45 h;
- počas pôstneho obdobia je **možnosť navštíviť chorých doma** a vyslúžiť im sviatosti. Záujemcov treba nahlásiť počas úradných hodín vo farskej kancelárii, telefonicky alebo v sakristii kostola. Prosíme neodkladať túto možnosť duchovnej služby až na záver veľkopôstneho obdobia;
- **trojdňová pobožnosť k sv. Jozefovi** bude po svätých omšach: 16. 3. o 16,30 h; 17. 3. o 6,30 h a 18,30 h a 18. 3. o 6,30 h a 16,30 h.

(Dokončenie zo s. 7)

O tomto dôležitom texte si nedovoľujem napísať žiaden komentár, lebo jeho široký záber sa nedá vtesnať do pár riadkov určených pre novinky z farskej knižnice, ale túžim, aby čo najviac čitateľov dostalo informáciu, že tento vzácny text z pera pápeža Františka je k dispozícii v slovenskej verzii a v knižnej podobe aj v našej farskej knižnici.

Medzi inými novinkami, ktoré sa ešte objavili na polici farskej knižnici, ma zaujala publikácia francúzskeho šansoniera, ktorý bol zároveň aj kňazom v Spoločnosti Ježišovej (jezuitom) **Lucien Aimé Duvala: Prečo bola noc taká dlhá (Vydavateľstvo Post Scriptum, Bratislava, 2010, 126 s.)**.

Zaujala ma netradične otvoreným spôsobom, ako sa autor delí s nami o svoju biedu, slabosť, o svoje pády, o zážitky zo svojho alkoholizmu. Alkohol je najrozšírenejšia droga, ktorá sa často ani za drogu medzi nami nepočíta, ale koľko rodín pripravila takmer o všetko. Alkoholizmus je nevyliciteľná choroba, ktorá rozleptá nielen jedincov, ale takmer všetko, čoho sa dotkne. A táto kniha je presne o nádeji vyslobodenia sa z náručia tejto plagi. A že je to cesta veľmi ťažká a dlhá, a že sa na nej musí ísť statočne, nebáť sa pádov, mať odvahu na opätovné povstanie a na opakované pády, možno stále sa dokola opakujúci rytmus, ale že existuje záchrana a nádej na konečné víťazstvo, o tom všetkom hovorí životný príbeh, autobiografia francúzskeho jezuitu.

Kniha je písaná ako retrospektíva na život počas jednej dlhlej cesty na koncert, je ľahko čitateľná a veľmi zaujímavá aj svedectvom toho, že nikto z nás nie je imúnny v slabosti a v problémoch nesaiahnuť po falošných istotách a ľahkých riešeniach.

Snaď bude táto kniha niektorým ako svetielko nádeje v tme životných problémov v boji s touto návykovou látkou.

Monika Šandorová

Blumentál, vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bratislava Blumentál, Vazovova 8. **Zodpovedný redaktor: Xénia Duchoňová. Cenzor: Branislav Čaniga. Spolupracovníci:** Ján Sitár, Martin Majda, Peter Čizmar, Daniel Dian. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave zo dňa 16. 12. 1997 č. 4264/97. Príspevky v rozsahu maximálne dve normostrany, návrhy a pripomienky k farskému časopisu môžete dať v zalepenej obálke do sakristie farského kostola alebo do farskej kancelárie pod zn. časopis Blumentál, resp. poslať na **mailovú adresu: blumdux@centrum.sk**. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Sadzba: Forma, s. r. o. Tlač: VEDA, Bratislava. **Internet: www.blumental.sk**.